N°. 434. 1848.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 4,50; de buitensteden *f* 5,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

DINGSDAG, 19 SEPTEMBER.

AGENTEN.
Te 's Hage, Gebr. J. & H. v. LANGENHUYSEN.
Te Rotterdam, J. A. VAN BELLE.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

STATISTIEK.

60e LIJST.

Gewestelijke Zaken.

TWEEDE GEDEELTE.

NOTARISSEN.

GELDERLAND.

Arrondissem. Arnhem	Mr. J. Nijhoff.	P
	Mr. G. van Eck.	P
	A. J. N. Godefroy.	P
	Mr. W. H. Taay.	P
	J. Kolfschoten.	K
	L. H. N. Bosch van Rosenthal.	P
	G. Pliester.	P
	C. H. Smink.	P
	Mr. H. B. van Daalen.	P
	J. Kuyk.	P
	J. C. Fisscher.	P
	J. van Hilten, Jr.	P
	P. A. J. Moerel van den Ham.	P
	Mr. E. G. Ardesch.	P
	A. D. S. Colenbrander.	P
	J. de Feyfer.	P
	Mr. G. A. Hoefhamer.	P
	H. Pennink.	P
	J. H. van Meurs.	P
	J. Muller.	P
	J. van Dielen.	K
	Mr. J. N. Everts.	P
	A. L. de Kruyff.	P
	R. A. J. baron van Ittersum.	P
	C. W. van der Feltz.	P
	J. D. C. C. W. de Mol.	P
	Mr. C. L. Vitringa.	P
	H. G. Gunning.	P
	D. A. van Munster.	P
	W. C. van Elsbroek.	P
	P. A. van Rees.	P
	J. H. C. A. Payen.	P
	C. H. van der Goes.	P
	W. D. van Roggen.	P
	G. J. van Heuven.	P
	Mr. N. G. Franken.	P
	J. G. Mos.	P
	C. E. Stolk.	P
	J. J. E. Pilgrim.	P
	J. F. Pool.	P
	J. W. Geerlings.	K
	J. J. Kuppen.	K
Arrondissem. Zutphen	Mr. H. F. Lulofs.	P
	Mr. M. J. van Löben Sels.	P
	Mr. D. Eveking.	P
	W. J. C. Putman Cramer.	P
	J. L. J. Marin.	P
	J. J. de Raadt.	P
	Mr. F. J. Lansberg.	P
	Mr. J. M. van Basten Batenburg.	K
	J. F. A. Weyn.	K
	G. ter Braak.	P
	J. H. W. ten Bokkel Huinink.	P
	Mr. A. F. Roelvink.	P
	N. Sterk.	P
	Mr. J. B. Roelvink.	P
	B. G. Dericks.	K
	J. D Pasteur.	P
	H. Becking.	P
	L. A. Ghijm.	P
	Mr. R. W. J Ketjen.	P
	Mr. W. Bloemers.	P
	R. F. Deurvorst.	K
	G. J. van Tricht.	P
	S. Thibout van Zuydam.	P
	J. Kolfschoten.	K
	M. Pliester.	P
	Mr. F. de Both.	K
	F. X. L. de Both.	K
Arrondissement Tiel	Mr. J. de Roo.	P
	T. J. van Everdingen.	P
	Mr. H. Dijckmeester.	P
	W. G. J. T. Post.	P
	O. P. Verwey.	P
	M. A. Bierman.	P
	J. C. van Kessel.	P
	G. J. Kolff.	P
	J. G. van Kesteren.	P
	H. C. van der Meer.	P
	N. J. M. F. van Everdingen.	P
	J. M. C. Hofman van Hoven.	P
	Mr. O. Blomhert.	P
	H. J. van der Dussen.	P
	Mr. C. P. van der Pant.	P

11 Katholijken, 73 Protestanten.

AMSTERDAM, 18 September.

De langdurige debatten, welke in de afgeloopen week de nationale vergadering te Parijs hebben bezig gehouden met de kwestie van het regt op den arbeid, hebben tot een resultaat geleid, dat men reden had niet te verwachten. Het socialisme, bestreden door den heeren Thiers, Dufaure, Tocqueville en Duvergier de Hauranne heeft geen verdediger gevonden, bekwaam om de bezwaren op te lossen door de bestrijders met zoo veel welsprekendheid ontwikkeld. En toch, nadat al het gevaar met den vinger was aangetoond, dat in het regt tot den arbeid ligt opgesloten, nadat dat regt daarom, onder de goedkeuring der overgroote meerderheid, als allezins verwerpelijk was voorgesteld, heeft men het desniettemin in het charter opgenomen. Welk eene inconsequentie! Het is een bewijs te meer voor de stelling, waarop wij meermalen hebben gewezen, en die zich in alle gebeurtenissen tot in de kleinste kenmerkt, dat namelijk alle menschelijke wijsheid te kort schiet, en de grootste staatsmannen, zoo wel als de onhandigste worden gesleept tot daden en handelingen, die zij niet willen.

Het is daarom onmogelijk eenige berekening te maken op de toekomst, omdat alle grondslagen voor zulke berekening ontbreken, en men zich ieder oogenblik deerlijk ziet te leur gesteld door feiten, in strijd met beginselen, welke men zag vooruit gesteld.

Er staat slechts eéne zaak vast: God beheerscht de maatschappij. En Hij gebruikt menschen en instellingen, deugd en ondeugd, goed en kwaad, tot zijn doel, dat geen ander kan zijn, dan de glorie van zijn naam en het heil van de menschheid.

De gedachte aan die groote waarheid moet ons bemoedigen, om in de kommervolle tijden, die wij beleven, elk in zijnen kring, werkzaam te blijven ten goede. Onze onmagt krijgt in de hand van de goddelijke Voorzienigheid eene kracht, welke wij niet kunnen berekenen. Dat ieder dus zijn steen bijdrage tot het groote werk van het rijk Gods, zonder zich te bekommeren over of te laten afschrikken door de schijnbare onbeduidendheid van ons aandeel in de groote wereldtaak. In God is alles groot, want Hij is oneindig, en daarom heeft hij het zwakke verkozen om het sterke te bevestigen.

De toestand in Frankrijk wordt niet beter. De republiek is uitgeleefd eer zij nog gevestigd is. Wie is op dit oogenblik nog republikein in Frankrijk? Zelfs zij, die de republiek hebben uitgeroepen, zij gelooven niet meer dat de republiek zich kan staande houden. Het land wordt dus bewerkt in allerlei rigting. Wat zal er uit geboren worden? Hoe zal men van de republiek overgaan tot een anderen regeringsvorm? Zal die stap niet stroomen bloeds moeten kosten?

Frankrijk heeft tot dusverre niet meer gedaan dan Duitschland. Men breekt overal af, men bouwt nergens op. Berlijn, Weenen, Frankfort, staan op eéne lijn met Parijs, in zoo verre, dat zij hebben weten omver te werpen zonder iets op te rigten. Daarenboven die hoofdsteden zijn oproerig gelijk Parijs. De volksmenigte der groote steden, bedorven van zeden en zonder geloof, staan gereed voor den eersten volksleider den besten, die hunne passiën zal weten te vleijen. Vandaar, dat zoo dikwerf en nu weer op dit oogenblik de rust te Weenen, te Berlijn, te Parijs bedreigd is. En wat opmerking verdient, meermalen reeds is het oproer te gelijkertijd in de verschillende hoofdsteden uitgebarsten, als ware het door eéne hand geleid.

Wat heeft men aan dat beginsel van wanorde ter beteugeling overgesteld? Alleen de sterke arm. Moet dat niet uitloopen op eene slagting, waarbij de menschen elkander bevechten als wilde dieren en zich baden in het bloed? Wanneer zal men toch begrijpen, dat de kwaal in het hart moet worden aangetast, en dat de wanorde alleen kan worden bestreden door het verspreiden der beginselen van orde, die geene andere zijn dan die der zedelijkheid? Men trachte de zeden te verbeteren door het geloof. Want zonder positieve godsdienstleer is er geene zedelijkheid in een volk te wachten. De ondervinding heeft het bewezen. De klassen des volks, die thans als woeste horden de groote steden belegeren, het zijn klassen, aan welke men eene zedelijkheid heeft gepredikt, die niet steunt op eene veropenbaarde geloofsleer. Men ziet welke vruchten die zedeleer heeft gebaard.

Het is meer dan tijd, dat men terugkome tot het Christendom, en de bevolking door zijne heilige strenge waarheden leerare te leven in den geest van opoffering en verzaking aan het genot van de goederen dezer wereld, om geheel hare hoop te vestigen op het andere leven.

De behoefte daarvan begint hoe langer hoe meer gevoeld te worden; en wij hopen, dat de droevige krisis, die Europa teistert, de aanleiding zal zijn tot dien terugkeer, want zonder haar mag men veilig stellen, dat het met de beschaving in Europa gedaan is.

Wij hebben dezen morgen, door een brief van een onzer vrienden te Frankfort belangrijke berigten ontvangen, die ons evenwel slechts bij wijze van gerucht werden medegedeeld. Wij vinden ze echter heden bijna letterlijk bevestigd in de derde editie van het *Handelsblad* van heden. Zij komen hierop neder:

De Hongaarsche deputatie uit Weenen was den 10 September te Pesth terug gekomen. De leden droegen roode vederen op den hoed, ten blijke, dat zij in hunne zending volstrekt niet waren geslaagd en dat nu de vrijheid met de wapenen in de vuist moest bevochten worden.

Terstond werd in het paleis van den aartshertog Palatijn ministerraad gehouden; alle ministers namen hun ontslag, hetwelk door den aartshertog werd aangenomen, waarna hij tevens verklaarde, dat hij zelf de leiding des bestuurs op zich zou nemen. Doch daar dit schrijven niet gecontrasigneerd was, werd het door de rijksdag voor ongeldig verklaard, die vervolgens aan den aartshertog verzocht, dat den minister Kersuth met het vormen van een minister mogt worden belast, waarin de aartshertog Stephanus genoegen nam.

Nog lezen wij in die editie: »De twist tusschen Hongarije en Croatië is een nieuw tijdperk ingetreden. De veldmaarschalk Jellachich, een der uitstekendste veldheeren van Oostenrijk, is, naar onze bijzondere berigten luiden, werkelijk de Drau of Drave, welke de grens tusschen Hongarije en Croatie vormt, overgetrokken. Men vreest dat dit berigt te Weenen eene gevaarlijke terugwerking zal hebben."

Heden woonden wij in de R. C. Kerk *Geloof, Hoop en Liefde*, eene allezins treffende plegtigheid bij. De Wel-Eerw. heer Gerardus Antonius van der Lugt, Pastoor te dezer stede, ridder van de Nederl. Leeuw, vierde den vijftigste verjaardag van zijne priesterwijding. Dankbaar voor dien grooten zegen droeg Zijn Eerw. zelf het heilig Misoffer op, en werd daarin bijgestaan door 21 heeren, waarvan eenigen als kapellaan zijne herderlijke zorgen hadden gedeeld, terwijl anderen, als leden zijner gemeente, uit zijnen mond het woord der waarheid hadden gehoord, en later mede tot de priesterlijke waardigheid verheven waren.

De Wel-Eerw. Heer F. Braunink, Pastoor te Poeldijk, gedacht in eene welsprekende feestrede de heugelijke plegtigheid van dezen dag. Nadat het weder een goed deel van den morgen allersomberst was geweest, was het een treffend gezigt, toen onder het Offertorium of de Op-

dragt van het H. Offer de zon met vollen glans het altaar verlichte en den eerwaardigen kruin van den 73 jarige grijsaard bescheen.

Eene voor deze gelegenheid gecomponeerde feestmis van onzen zeer verdienstelijken stadgenoot de heer W. Smits, voorafgegaan door een offertorium van den vermaarden componist, de heer J. B. van Bree, beiden voor vol orkest, verhoogden deze plegtigheid.

Het indrukwekkend *Te Deum* van den H. Gregorius, in beurtzang, door de geestelijkheid en het zangkoor gezongen, besloot dit feest. De tempel was in feestgewaad.

Wij hebben met bijzondere belangstelling kennis genomen van het schoone portret des achtingswaardigen jubilarius G. A. van der Lugt, waarop de inteekening bij de heeren Frans Buffa en Zonen is opengesteld. Het geeft den vereerden man geheel terug, met dat kalme gelaat, waarop de vrede der ziel zich afspiegelt; met die rustige en minzame houding, waarmede wij den nog frisschen grijsaard den ganschen last zien torschen der herderlijke bediening; met dien eenvoud, en die hartelijkheid en gemoedelijkheid, die hem, zijn leven lang, het vertrouwen schonken van al wie troost en hulp en bemoediging behoefden in het lijden. De uitvoering overigens van het portret — teekening zoowel als lithographie — is onberispelijk, is voortreffelijk; en wij twijfelen er niet aan, of de vrienden en vereerders van den innig geachten jubilarius zullen zich haasten zich een zoo keurig aandenken te verzekeren van den vereerden Herder en Vriend (*Zie Advertentie*).

Heden komt, gelijk men weet, de Tweede Kamer in dubbelen getale bijeen, ten einde over de ontwerpen tot grondwetsherziening eene beslissing te nemen. Vooraf zullen echter de voorbereidende werkzaamheden, zoo als het onderzoek der geloofsbrieven, de verkiezing van kandidaten tot het voorzitterschap, de zamenstelling der afdeelingen enz. moeten plaats hebben. Vervolgens ontvangt de Dubbele Kamer de wetten, onderzoekt die eerst in de sectiën, maakt daarvan verslag op, waarop de regering antwoordt, terwijl alsdan, na het uitbrengen van het algemeen verslag, de openbare beraadslagingen aanvangen. Men berekent, dat in de helft der maand October alles zal kunnen afgewerkt zijn.

De *Toekomst* maakt gewag van de bestaande noodzakelijkheid, om de spreuk van het tegenwoordige ministerie: »*bezuiniging door vereenvoudiging*" in milde toepassing te brengen, en dat blad wijst tot staving daarvan op de staatsbegrootingen van 1840 en 1848, — waarop het de onderstaande woorden doet volgen:

»In het jaar 1840 werden de uitgaven geraamd voor:

Het Huis des Konings	op ƒ	1,425,000,00
De Hooge Collegiën van Staat enz.	» »	505,950,00
Het Departement van Buitenl. Zaken.	» »	807,175,00
Justitie	» »	1,466,800,00
Binnenlandsche Zaken	» »	3.170,200,00
Hervormde Eeredienst	» »	1,390,860,00
R. K. Eeredienst	» »	400,000,00
Marine	» »	5,200.000,00
Nationale Schuld	» »	19.183,205,00
Finantiën	» »	6,105,395,00
Oorlog	» »	12,000,000,00
Koloniën	» »	72.630,00
	Te zamen ƒ	51,727,215,00

»Voor het jaar 1848 zijn de uitgaven geraamd voor:

het Huis des Konings.	op ƒ	1,250.000,00
de Hooge Collegien Staat enz.	» »	652.939,00
het Departement van Buitenl. Zaken	» »	541,933,00
Justitie	» »	2,490,734,00
Binnenl. Zaken.	» »	464,458,00
Hervormde eeredienst	» »	1,649,896.52½
R. K. eeredienst	» »	562,378,58½
Marine	» »	5,545,632,05
Nationale Schuld	» »	36,291,136,00
finantien.	» »	6,313,129,07½
Oorlog	» »	11,675,000,00
Kolonien.	» »	88.696.20
	Te zamen ƒ	71,525.932,43½

»Wij zouden deze opgaven met die van veel vroegere jaren kunnen vermenigvuldigen; het geleverde zij echter voldoende om ons te overtuigen, wat wij aan eene vorige orde van zaken, onder het bestuur van andere ministers, te danken hebben. In 8 jaren tijds eene verhoogde raming der staats-uitgaven van bijna 20 millioenen is meer dan erg! — Ieder beantwoordde voor zich zelven de vraag: wat er van Nederland moet geworden, indien andere bewindsmannen optreden, die met de tegenwoordige in denkwijze verschillen en een geheel ander stelsel van regering aankleven?"

De minister van Marine en Koloniën ad interim heeft bekend gemaakt, dat de hydrographische opneming van de geheele Zuiderzee thans bewerkstelligd en ook het Zuidelijk gedeelte in kaart gebragt is. Dit gedeelte der kaart zal eerstdaags in twee bladen, tot den prijs van ƒ2, en de beschrijving ad ƒ0,20, bij de directien der Marine verkrijgbaar zijn gesteld, even als ten aanzien der kaart van het Noordelijk gedeelte reeds ten jare 1846 heeft plaats gevonden.

ROTTERDAM, 16 September. Heden morgen ten 9½ ure, arriveerden aan 's Rijks werf met de stoomboot *de Stad Geertruidenberg*, onder het lossen van salutschoten van Zr. Mr. brik *Pegasus*, het paraderen in het tuig van het stoomschip *Phoenix*, en de honneurs van het korps mariniers, Z. M. den Koning en deszelfs adjudant, de baron Mellet van Coehoorn, van Tilburg. Zij hebben hunne reis naar 's Gravenhage onmiddelijk voortgezet. (*N. R. Ct.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 September. De nationale vergadering heeft gisteren eindelijk aangenomen de inleiding van de Constitutie, welke haar zoo lang had bezig gehouden. De commissie heeft daarin eene verandering in den vorm gemaakt, welke bijna aller goedkeuring heeft verworven. Het regt tot den arbeid is niet erkend, gelijk wij reeds hebben aangemerkt, ten gevolge van de stemming over het amendement van den heer Glais-Bizoin. De Republiek verbindt zich, om door broederlijken bijstand het bestaan der behoeftige burgers te verzekeren, hetzij door hun werk te verschaffen zooveel hare hulpmiddelen het toelaten, hetzij door, bij gebrek van familie, hulp te verleenen aan hen, die buiten staat zijn om te werken.

Hierin is niets nieuws gelegen en het was inderdaad niet noodig geweest zulke lange discussien te voeren, om tot dit besluit te komen.

De vier eerste artikelen van het voorstel der Constitutie zijn mede in de zitting van gisteren, na vrij onbeduidende debatten aangenomen. Thans zal de vergadering zich bezig houden met art. 5, waarbij de afschaffing van doodstraffen voor staatsmisdaden wordt vastgesteld. Men gelooft, dat de opheffing van dezelfde straf in criminele zaken zou gevraagd worden. Het slot der discussiën over dit punt is tot Maandag verschoven.

— Heden heeft de nationale vergadering zich bezig gehouden met het ministerie te interpelleren over een berigt in den *National*, houdende, dat het gouvernement agenten in de verschillende departementen zenden zou ten einde de geest des volks te polsen en aan het ministerie verslag te doen van hunne bevindingen. Deze maatregel zou aan de agenten van Ledru-Rollin doen herinneren. Na eenige onvoldoende ophelderingen door den heer Senard gegeven, en waarbij hij verklaarde, dat de Republiek, na geproclameerd te zijn, thans gegrondvest moest worden, ging de vergadering, naar vrij hevige debatten over tot de orde van den dag.

Doch terwijl de heer Senard de Republiek grondvesten wil, neemt de armoede, met al haren nasleep op eene schrikbarende wijze toe. Het aantal van hen, die van aalmoezen leven, is ontelbaar en wordt nog dagelijks grooter.

— Het committé van wetgeving en dat van den arbeid hebben zich bezig gehouden met een voorstel van de heeren Waldeck Rousseau, Victor Considérant, de Falloux, Sibour, Roux Lavergne, Valette, du Jua, Pierre Leroux en de Montalembert, strekkende om het werken op zon- en feestdagen te verbieden. Deze bepaling zou echter niet geldig zijn voor stoomfabrieken en in gevallen dat reglementen van openbaar bestuur het werken op zon- en feestdagen mogt veroorlooven.

— Het belangrijkste nieuws van den dag is het vast bepaald besluit der vrienden van den generaal Cavaignac en van een groot gedeelte der republikeinen van gisteren, om te vragen, dat de president der Republiek onmiddellijk benoemd moge worden na de stemming over art. 15, waarbij de wijze van verkiezing wordt vastgesteld. Zij wenschen, zeer natuurlijk, dat de vergadering moge besluiten, dat de president der Republiek door haar zal benoemd worden; en om de zegepraal van den generaal Cavaignac te meer te verzekeren, die zijne populariteit zou kunnen verliezen, zoo men langer wachtte, eischen zij, dat de president onmiddellijk worde verkozen, daar zij wel verzekerd zijn dat de generaal Cavaignac nu nog eene overgroote meerderheid kan verkrijgen.

— De *National* beweerde gisteren ten stelligste de inname van Messina, en de berigten van heden schijnen dit allezins te bevestigen.

— Morgen zullen de verkiezingen een aanvang nemen. De strijd zal hevig wezen, want groote belangen zijn er bij verbonden. Indien de roode Republiek zegeviert, dan kunnen nieuwe onlusten niet achterwege blijven.

De *Constitutionnel*, de *Siècle* en de *Débats* dragen als candidaten tot de aanstaande verkiezingen voor, de heeren Roger, Adam en Fould. De *Union* en de *Univers* verklaren zich voor de heeren Bugeaud, Girardin en Fould. In de veronderstelling, dat de heeren Louis Napoleon, de Genoude, Delessert en tien of twaalf andere aanzienlijke kandidaten zich aan den strijd onttrekken, zullen de kansen zich verdeelen tusschen de beide min of meer liberale lijsten, die zich stellen tegenover de lijst der *roode* partij.

Het bekend worden van eene briefwisseling van prins Lodewijk met Keizer Nicolaas, de waarin in elke regel, afschuw voor de Republiek en voor het *canaille* doorstraalt, heeft den prins ongetwijfeld veel terrein doen verliezen.

— Sinds drie dagen zijn twee *roode* clubs in groote menigte vergaderd, eene op den heuvel Montmartre, en de andere in de voorstad St. Denis. Zij hebben de vergering van Kersausie, d'Alton-shée en Schoelcher opgetekend. Duposy, die niets heeft willen toegeven aan Thoré, Raspail en Cabet, is den titel van burger onwaardig gekeurd.

— Vele werklieden zijn nog zonder arbeid en de zamenscholingen nemen een dreigend karakter aan in de voorsteden. De verkiezingen van Lyon voor den algemeenen raad, zijn in zuiver socialistischen zin uitgevallen en bewezen die partij vertrouwen in. De tijdingen van Elbeuf en Rouaan zijn zeer verontrustend.

— Er heerst thans in de zaal der Pas-Perdus eene zekere ongerustheid ter zake van de ernstige gebeurtenissen in Europa. Men verhaalde, dat Hongarije in vollen opstand was. De heer Pascal Duprat, wiens instructiën niet meer in overeenstemming waren met de omstandigheden, had zijne reis derwaarts vertraagd. Ook waren de tijdingen van Italië ver van bevredigend te zijn. Belangrijke wapeningen hebben in Savoije en Piemont plaats gehad, en het schijnt, dat Karel Albert gezworen heeft liever te sterven onder puinhoopen der steden van Italië dan de voorwaarden aan te nemen, die Oostenrijk hem wil opleggen.

— Men verzekert, dat een koerier gisteren naar het leger van Karel Albert is vertrokken om dezen het besluit van het Fransche gouvernement mede te deelen, van het Alpenleger te zullen ontbinden, indien Z. M. de koning van Sardinië, den wapenstilstand niet verbrekende, de gevolgen der door hem aangenomen bemiddeling van de hand mogt wijzen.

— Ten opzigte van de, hetzij ware, hetzij verdichte inname van Venetië, door de Oostenrijksche troepen, regt de *National*, hieraan geen geloof te slaan. Het berigt, dat de Sardinische vloot de reede van Venetië verlaten heeft, komt het blad meer waarschijnlijk voor, daar art. 4 van den wapenstilstand het ontruimen van Venetië door de Sardinische troepen uitdrukkelijk bepaalt.

Het blijkt dan ook heden werkelijk, dat de Sardinische admiraal na veel moed en volharding te hebben aan den dag gelegd, den 9 September met zijn eskader vertrokken is.

De *Oesterr. Lloyd* beweert daarentegen dat de Sardinische vlootvloogd zou hebben verklaard, de Adriatische zee niet te zullen ruimen, dan nadat hem was gebleken, dat Oostenrijk niets vijandigs tegen Venetië zou ondernemen.

— Wij laten hier eenige bijzonderheden volgen nopens de gevangenen van Vincennes.

Blanqui bewoont de eerste verdieping, Albert en Barbès de tweede, generaal Courtais de derde, Sobrier de vierde en Raspail de vijfde. Allen, zijn zeer kalm, Raspail alleen uitgezonderd. Wel is waar, hebben zij geen billijke reden om zich te beklagen over de strengheid hunner gevangenis; hun huisraad is redelijk, zij hebben twee matrassen, twee stoelen en eene kleine tafel, maar de gevangenen kunnen bij de sobere voeding van den kerker, op hunne eigene kosten, betere spijzen erlangen; ten dien einde is er een kok aan de dienst van het kasteel, verbonden, die naar men zegt, dagelijks wel voor 100 fr. levert. Onderscheidene beschuldigden van de maand Mei, vooral Barbès, zijn niet ontbloot van middelen.

Sobrier, wiens politieke dweeperij aangevuurd is door het lezen van het Evangelie en door een soort van godsdienstig illuminismus, heeft uitgeroepen toen men hem sprak van Proudhon, die God verloochende. »Hij is wel gelukkig of wel sterk om buiten God te kunnen! Ik heb er nooit buiten gekend!" Toen hij uit de dagbladen, welke hij even als zijne medebeschuldigden ter lezing krijgt, en door de gesprekken met zijn bezoekers kennis kreeg van de kluisters, waarin men de drukpers sloeg, riep hij uit: »Zij zijn even onzinnig nu zij om het crediet te herstellen de pers aan banden willen leggen, als toen zij den *genius* den Vrijheid op het Bastilleplein wilden omver halen en naar de munt brengen om er Louis d'or's van te slaan."

Over het algemeen trachten de beschuldigden eene volmaakte afscheiding daar te stellen tusschen den 15 Mei, dat een politieke manifestatie was, en den 23 Junij, toen het socialismus een uitval gedaan heeft, welken zij liever hadden tegengegaan, indien zij het vrije gebruik van hunnen wil hadden genoten. Inmiddels, schoon het gezang de strengheid hunner gevangenis wijzigt, laat het echter niets slippen van de hoog noodige waakzaamheid. Er is onophoudelijk een gendarme aan de zijde der beschuldigden, en zij mogen onder geenerlei voorwendsel met elkander gemeenschap hebben.

Sommigen hunner zijn daartoe ook juist weinig gesteld. Albert is van natuur weinig spraakzaam. Blanqui leest de latijnsche schrijvers. Iemand, die hem bezocht heeft, trof hem juist, het mogelijk toeval of eene overigens

onschadelijke *puff* zijn, met den *Catilina* van Sallustius in de hand.

ENGELAND.

LONDEN, 16 September. Bij Lloyds is, dd. 19 Junij, officieele tijding ontvangen van de opheffing der blokkade van de havens der Plata-rivier.

— Een zekere kantoorlooper, die onlangs te Amsterdam zijn meester voor ruim *f* 22,000 in bankpapier en andere geldswaarden bestolen en daarmede de vlugt naar Engeland genomen had, is door de politie te dezer stede in hechtenis genomen en het geroofde is hem reeds ontnomen.

— De berigten uit Ierland houden zich sinds eenige dagen bijna uitsluitend bezig met het regtsgeding tegen den heer Smith O'Brien en andere hoofden van den jongsten opstand, 't welk den 21 dezer, te Clonmel een aanvang zal nemen. De misdaad, waarvan die personen beschuldigd worden, is die van hoog verraad, en daarop staat de doodstraf. Naar men verzekert, heeft de heer Smith O'Brien den minister Russell als getuige doen oproepen.

— In drie Iersche graafschappen is een opstand uitgebarsten; en een aantal boeren heeft de wapens opgevat. Men gelooft dat zij door knappe militairen worden aangevoerd, doch dat deze onderneming even zoo het onderspit zal delven als de jongste onlusten van den heer Smith O'Brien. Indien Ierland nu reeds in opstand geraakt, dan ziet men reden tegen den winter ernstige gebeurtenissen te vreezen, daar bij mislukten aardappeloogst en volslagen gebrek aan middelen om brood te koopen, een hongersnood onvermijdelijk zal zijn."

Maandag deed eene talrijke bende boeren, naar verschillende opgaven tusschen de 6000 en 12000 man sterk, gewapend met geweren, pieken, enz., een aanval op de policie-barakken te Carrick, nagenoeg 10 mijlen van Waterford. Een policie-beambte werd daarbij doodgeschoten en verscheidene anderen gekwetst. Na dezen aanval verlieten de insurgenten Carrick en weken naar de bergen. Ook in Kilkenny moeten onlusten zijn uitgebroken; de posten zijn opgeheven en verscheidene personen hebben het leven verloren. Tevens moet het volk een aanval gewaagd hebben op het policie stadion te Glenbower. Maandag en Dingsdag is Waterford ook gedeeltelijk in opstand geraakt. Er werd een poging gedaan om de brug van Granney, over de rivier Suir, te vernielen, ten einde de nadering van troepen te beletten.

Thans echter verzekert men dat de opstand grootendeels is gedempt.

— In de vorige week heeft eene ontzaggelijke menigte walvisschen Cromarty-Firth bezocht, waardoor duizende personen werden uitgelokt om jagt op hen te maken, met dit gelukkige gevolg, dat niet minder dan ruim 70 dezer zeemonsters in hunne magt geraakten.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 16 Sept. De aanleiding tot de ongeregeldheden te Postdam wordt door de *Vossische Zeitung* aldus opgegeven. Er was van den kant der soldaten een dankadres in omloop gebragt en geteekend aan den afgevaardigde Stein, die door zijn jongste voorstel aanleiding heeft gegeven tot den val van het ministerie en tot de hagchelijke krisis, waarin Pruissen op dit oogenblik verkeert. Dat adres had voornamelijk bij het bataljon fuseliers veel onderteekenaars gevonden, hetgeen ten gevolge had, dat deswegens een onderzoek werd ingesteld, waarna een aantal der teekenaars in hechtenis genomen, en het geheele bataljon met kamer-arrest in de kazerne gestraft werd. Doch de fuseliers wisten buiten de kazerne te komen, overrompelden de wacht en kwamen naar Potsdam waar zij met luide hoera's de burgerij op de been riepen. Thans verbroederden eene menigte arbeiders en burgers zich met de soldaten, en zij trokken gezamentlijk op naar het huis van militair arrest om de gevangenen geweld te bevrijden. Men wil ook weten dat het 10de regement infanterie te Frankfort gedeeltelijk gehoorzaamheid heeft geweigerd. Te Spandau moet met scherp geschoten zijn om de beraamde bevrijding der gevangenen te verhinderen.

— Volgens berigten door de *Nationale Zeitung* medegedeeld uit Sleeswijk-Holstein, zijn de geruchten van eene algemeene ontevredenheid over het geheele land en van het opwerpen der Republiek ten eenemale ongegrond, en zouden die weinige republikeinsche demonstratien uitsluitend te wijten zijn aan vreemdelingen en aan Pruisen, die te hoogen rang in de maatschappij bekleeden om ze voor alsnog te noemen.

— Men schrijft uit Leipzig dat de onlusten te Chemnitz in bloedige gevechten zijn ontaard. De cavallerie is teruggeslagen, de linietroepen hebben moeten oprukken, en van alle kanten hebben de arbeiders barricades opgerigt. De insurgenten moeten goede aanvoerders hebben. Van beide kanten zijn er reeds een aantal dooden en gekwetsten gevallen. De strijd heeft van des middags 2 uur af, den ganschen nacht, door geduurd en men zal verpligt zijn grof geschut te gebruiken om de barricaden meester te worden.

— Er wordt van onderscheidene kanten geprotesteerd tegen de met 15 September ingevoerde tolverhooging.

BERLIJN, 15 Sept. De heer v. Beckerath is gisteren alhier aangekomen, en men wil daaruit opmaken dat hij tot de vorming van een kabinet althans pogingen in het werk zal stellen. De heeren Mevissen en v. Rönne bevinden zich insgelijks te dezer stede. Ter beurze was het gisteren zeer onrustig want behalve de binnenlandsche krisis, dragen ook de Weener en Saksische gebeurtenissen het hare daartoe bij. De prins van Pruissen maakt zich gereed om zijn paleis alhier weder te betrekken. Een aantal soldaten van het 24e regement infanterie willen overmorgen eene volksvergadering beleggen, en zij hebben tot dat einde de hulp van twee demokraten ingeroepen, om hen bij de leiding der beraadslagingen behulpzaam te zijn.

— Aangaande het duel tusschen de afgevaardigden Vincke en Brentano verhaalt men dat toen Vincke Brentano in de vergadering uitdaagde, deze ten antwoord gaf. »Dat behoort hier niet te huis, kom op mijn kamer!" Nu zond Vincke zijne uitdaging naar Brentano's woning. Brentano gaf ten antwoord dat hij wel eens wilde weten, waarmede hij Vincke beleedigd had. Vincke liet hem zeggen dat hij den Prins van Pruissen had beleedigd. »Welnu," hervatte Brentano »als Vincke dan vechten wil voor den prins van Pruissen, dan zal ik hem mijn knecht zenden. Deze zal dan vechten voor mij."

— De *Neue Berl. Zeitung* somt de navale krijgsmagt op, welke Duitschland thans bezit. Het zijn 4 zeilschepen met 70 stukken, 6 stoombooten met 31 stukken, 10 kanonneerbooten met 20 stukken, dus in het geheel 20 gewapende vaartuigen met 121 stukken. Dit blad laat er op volgen: »Wanneer men bedenkt onder welke ongunstige omstandigheden en in hoe korten tijd dit alles is daargesteld dan zal men moeten bekennen, dat er slechts een vaste wil noodig is om ons binnen weinige jaren in het bezit te stellen eener ontzag inboezemende vloot.

— Men schrijft uit Agram aan de *Breslauer Zeitung*. Sedert gisteren is de Ban weer herwaarts teruggekeerd en heeft zich terstond naar Warasdin begeven om aan de spits van zijn leger dat 56.000 man sterk is naar Hongarije op te rukken. Op dit berigt heeft de bij Warasdin staande zoogenaamde mobile Hongaarsche nationale garde zich straks uit de voeten te gemaakt.

— De *Oesterr. Allg. Zeitung* deelt het allergewigtigst berigt mede, dat Groot-Brittanje besloten heeft, de Porte te ondersteunen tegen Rusland in de onderhandelingen, welke tusschen beide mogendheden over Moldavië en Wallachije eerdaags gevoerd zullen worden.

FRANKFORT, 15 Sept. Men verkeert hier nog voortdurend in eene angstige spanning wegens den afloop der beraadslagingen, niet zoo zeer wijl men vreest dat de wapenschorsing, al is het dan ook met eenige nadere clausules, niet zal worden aangenomen, dan wel omdat het meer eene levensvraag betreft, de vraag namelijk, door welke middelen de besluiten der vergadering doorgezet en de Duitsche eenheid daargesteld kan worden, door de *middelen der revolutie* of door de middelen, welke de *wettelijk bestaande magten* aan de hand doen. Ten half vier is de zitting verdaagd tot morgen. Er heeft nog geene stemming plaats gehad.

— Het voorstel van de meerderheid der commisse, strekkende tot verwerping van den wapenstilstand, is met 258 tegen 237 stemmen verworpen.

— Aan de Hamburger *Börsen-Halle* wordt uit Weenen, dd. 12 Sept., geschreven: »Uit Pesth is heden middag per courier de tijding gebragt, dat aldaar even als te Ofen rust heerschte, en dat de rijksdag in vereeniging met het ministerie alle verschillen, welke voortaan mogten oprijzen, langs den zuiver wettelijken weg zal vereffenen."

ITALIE.

Brieven uit Bologna luiden meer en meer ongunstig; men had eene lijst opgemaakt van 270 personen, die men beschuldigt, tot de *teruggaande* partij te behooren, ten einde hunne goederen verbeurd te verklaren en hen aan de geregtigheid des volks op te offeren. Overigens worden er met de grootste onbeschaamdheid en straffeloos vele diefstallen gepleegd.

Volgens brieven van Alessandria weigert Karel Albert bepaaldelijk, den wapenstilstand te verlengen, die tusschen hem en den maarschalk Radetzky is gesloten. De Koning van Sardinië bevond zich een weinig ongesteld en begaf zich naar Turijn, om een nieuw ministerie te vormen. Men verzekert, dat Z. M. voornemens is hetzelve zamen te stellen uit zeer democratische bestanddeelen.

Men vermoedt, dat de verdaging van het Sardinisch parlement hoofdzakelijk ten doel heeft gehad, beraadslagingen over het vernieuwen der wapenschorsing onmogelijk te maken. Indien nu Sardinië alleen weigert den wapenstilstand te verlengen, dan is de stand van zaken inderdaad vrij zonderling.

Messina is na een bombardement van twee dagen *eindelijk bezweken*. Den 7 zijn de Napelsche troepen de stad binnen gerukt. Men zegt, dat de inwoners op dit oogenblik een gedeelte der stad hebben laten springen. In de wanorde, die hierdoor veroorzaakt was, hadden zij eene groote slagting onder de aanvallers aangerigt. Men blijft echter eene nadere bevestiging van deze tijdingen inwachten.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 18 Sept.

Van 11 tot 16 Sept. 1848 zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel.	43.	Levenloos aangegeven Zonen	5.
Geboren	124.	dito dito Dochters	5.
Overledenen	107.	Elders overl. en alhier ingeschreven.	10.

Totaal	Gehuwde Paren	1310.	Sedert primo Januarij 1848.
	Geborenen	5112.	
	Alhier overledenen	5861.	
	Elders overl. en alhier ingeschreven	308.	

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 18 September.

Koffij. Sedert den afloop der veilingen blijft het zeer vast hiermede, en zijn eenige Nos. met winst verkocht. De Nederlandsche Handel-Maatschappij brengt de opgehoudene Koffij wederom aan de markt, en wil aanstaande Woensdag daarvoor biedingen aannemen, doch bij niet minder als 25000 balen, en met onder opgehouden prijzen.

Suiker. Geraffineerd blijft op de bekende prijzen vast — en gaat goed af. De heden in Rotterdam plaats hebbende veiling van ruwe Suiker zal den verderen loop der prijzen bepalen.

Rijst blijft stil, doch vast op oude prijzen gehouden — men verwacht wederom eenige partijtjes Java aan de markt, Carolina-Rijst *f* 16 — gepelde Java *f* 10 à 11.

Was en Honig worden voor speculatie gezocht, het eerste reeds met *f* 85 betaald en hiertoe niet meer te vinden.

Van overige artikelen niets mede te deelen

GRAANMARKT.

Tarwe tot ruim vorige prijzen met goeden handel; 132 ℔ roode Odessa *f* 270; 129 ℔ Petersb. *f* 245, entrep., 130 ℔ b. Poolsche *f* 332; 129 ℔ ger. Odessa *f* 250, 55; 131 ℔ puike Vriess. *f* 312; 125 ℔ mindere dito *f* 280; 122 ℔ Vriessche Smet *f* 250; 134 ℔ Rostocker *f* 325; 130/2 ℔ Gelders. *f* 270 *f* 28 ; 131 ℔ witb. Pools. *f* 340, cons.

Rogge tot al hooger prijzen met goeden handel: 116 7 ℔ Petersburger *f* 156, 158; 121 ℔ Nassaudietse *f* 172; 124 ℔ n. Overijss. *f* 161; 120 ℔ n. Munsters. *f* 160; 119 ℔ Odessa *f* 165.

Garst wat aangenamer; 100 ℔ n. Nassaud. *f* 168; n. Zeeuws. Zomer *f* 120.

Haver als voren: 93 ℔ dikke *f* 135.

Boekweit *f* 10 hooger: 120/21 ℔ Amersf., Nijkerker en Goois. *f* 175, 177; 122 ℔ n. Rijn. *f* 180; 118, 120, 122 ℔ n. Holst. *f* 170, 175, 180; 118, 119 ℔ j. dito *f* 161, 163; 116 ℔ j. Vriessche *f* 158.

Koolzaad. Vriesch 44 £vl.; Groninger 47½; Kromhorn 53; Elve 52; O. Deensch 54. Op 9 vaten Olie in April 60 £vl.; Sept. 58½; Oct. 59½; Nov. 60. *Lijnzaad* een doen; 110/11 ℔ Koningsb. *f* 230; Petersburg. 110/11 ℔ *f* 260. *Raapolie* op 6/w. *f* 35; Vliegend *f* 34; primo Mei ek. *f* 34¾; Oct. *f* 34, ¼; Nov. *f* 34½; Dec. *f* 34¾. *Lijnolie* per 6 w. *f* 24½; Vliegend *f* 27½. *Hennepolie* per 6/w. *f* 36. *Raapkoeken* 60, 64. *Lijnkoeken* *f* 8, 10.

GRONINGEN, 15 September. Onze markt leverde heden zeer weinig verandering op, alleen Haver ruim prijshoudend en voor Koolzaad, waarvan nu in alles nog ongeveer 300 last ter markt was, iets meer bedongen, overigens als genoteerd met vrij goede aftrek: 127, 130 ℔ Ommel. roode Tarwe *f* 8,25 a 8,75; 127, 130 ℔ Oldamm. dito *f* 7,75 a 8,50; 123, 127 ℔ Witte *f* 7,90 a 8,40; 127, 130 ℔ Smet *f* 6,90 a 7,65.

116, 123 ℔ oude Rogge *f* 4,60 a 5,40; 113, 120 ℔ nieuwe *f* 4,50 a 4,90.

110, 116 ℔ n. grijze Zand-Boekweit *f* 3,85 a 4,70; 110, 116 ℔ n. zwarte Zand *f* 3,75 a 4,60; 113, 116 ℔ Veen *f* 3,90 a *f* 4,25.

95, 99 ℔ nieuwe Winter Garst *f* 3.70 a 4,05; 103, 107 ℔ Knobbe *f* 3,85 a 4,15; 75, 82 ℔ n. dikke Brouw Haver *f* 2,80 a *f* 3,05; 73, 72 ℔ n. witte Voer *f* 2,40 a 2,50; 68, 75 ℔ n. zwarte Voer *f* 2,40 a 2.60

Oude Paarden Boonen *f* 5,25 a 60; nieuwe dito *f* 5,25.

Grove Gort *f* 6,75 a 7; Puik *f* 7,50 a 8,10, Paerl *f* 10 a *f* 13,50.

Raapolie *f* 33; Lijnolie *f* 29; Raapkoeken *f* 70 à 75.

Lijnkoeken *f* 9,50 a 10; Boter *f* 23 a 23,50.

MIDDELBURG, 14 September. De aanvoer van Tarwe was heden niet groot, en daar er eene kleine vraag bestond, zoo heeft men vorige weekprijs betaald, Puike Jarige Zeeuwsche Tarwe was niet ter veil, gewone soort niet vrij van lugt is voor *f* 8 genomen; Nieuwe Zeeuwsche Tarwe is naar deugd en kwaliteit van *f* 6,50 tot *f* 8 gekocht.

Puike Jarige Walchersche Tarwe wierd begin Beurs voor *f* 9,25 en later voor *f* 9,50 en enkeld aan *f* 9,75 per mud genomen; Walchersche Nieuwe Tarwe voor de Zaai is *f* 8,50 a *f* 9 betaald, gewone soorten zijn naar deugd van *f* 7 tot *f* 8 gekocht.

Rogge was niet dan lager te plaatsen, Jarige *f* 5,50 genomen, Nieuwe *f* 5,30, voor de zaai is *f* 5,80 betaald. Gerst weinig ter veil, puike Winter *f* 4,50, mindere *f* 4 a *f* 4,25 naar deugd. Zomer-Gerst *f* 3,25 a *f* 3,75 naar kwaliteit.

Walchersche Witteboonen meer ter markt dan men gewacht had, *f* 9,75 en *f* 10 is voor puike drooge betaald, welke prijs ook voor de Bruineboonen is gegeven. Nieuwe Walchersche Paardeboonen zijn voor *f* 4,50 gekocht. Dito Groene Erwten *f* 8 en *f* 9 naar deugd, groote dito die weinig voorkomen, zijn voor *f* 10 gekocht.

Zeeuwsche Groene Erwten *f* 50 a *f* 8. Boekweit was bij het afgaan der Beurs nog onverkocht, men verliet goede soort voor *f* 5 en *f* 5,20. Koolzaad meer begeerd, men kocht puike soort gaarne voor *f* 10, *f* 10,25 a *f* 10,50 per mud, wakke en mindere soorten *f* 8 50 a *f* 9,50. Raap-Olie *f* 36. Patent-Olie *f* 38. Lijn-Olie *f* 33 per vat. In Gort is geene verandering van prijs op te geven.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			16 SEPT. $4\frac{1}{2}$ u. gebl.	18 SEPT.		4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$44\frac{5}{8}$	$44\frac{5}{8}$	à	$44\frac{11}{16}$	$44\frac{5}{8}$
Dito Dito . .	3	»	$52\frac{1}{2}$	$52\frac{5}{8}$	»	$52\frac{11}{16}$	$52\frac{5}{8}$
Dito Dito op resc. .	3	»			»		
Dito Dito	4	»	69	$68\frac{7}{8}$	»	69	$68\frac{7}{8}$
O I. Leening . . .	4	»		$67\frac{1}{2}$	»		
Amortis. Syndic. . .	$3\frac{1}{2}$	»	69		»		
Handel-Maatschappij .	$4\frac{1}{2}$	»			»		
Haarlemmermeer . .	4	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg .	$4\frac{1}{2}$	»	$71\frac{1}{2}$	$71\frac{1}{2}$	»		
Aand. Holl. S. M. .		»			»		
BELGIE, ...	$4\frac{1}{2}$	»			»		
Dito	$2\frac{1}{2}$	»			»		
Dito bij Rotschild . .	$2\frac{1}{2}$	»	$36\frac{3}{4}$	$36\frac{5}{8}$	»	$36\frac{11}{16}$	$36\frac{11}{16}$
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	$8\frac{3}{8}$	$8\frac{5}{16}$	»	$8\frac{3}{8}$	$8\frac{3}{8}$
Dito Dito van 510 £	5	»	$8\frac{5}{16}$	$8\frac{5}{16}$	»	$8\frac{1}{4}$	$8\frac{5}{16}$
Dito bij Dito onb. st.	5	»		8	»		
Dito	3	»	$25\frac{1}{8}$	$25\frac{1}{8}$	»		
Dito Binnenl. à 6 m. .	3	»	$18\frac{1}{4}$	$18\frac{5}{16}$	»	$18\frac{7}{16}$	$18\frac{7}{16}$
Coupons Ardoins . .		»	$6\frac{5}{8}$	$6\frac{9}{16}$	»		
Passive		»			»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest. . .		»		$2\frac{7}{8}$	»		
PORTUGAL, te Londen .	3	»	$21\frac{1}{8}$	$21\frac{3}{8}$	»	$21\frac{1}{2}$	$21\frac{1}{2}$
Dito Dito	4	»	$22\frac{1}{8}$	$22\frac{1}{2}$	»	$22\frac{3}{4}$	$22\frac{3}{4}$
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
Rusl. Ob. H 1798 en 1816	5	»	$97\frac{7}{8}$	$98\frac{1}{2}$	»	99	99
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	99	$98\frac{3}{4}$	»	99	99
Ct. h. d. 1831 en 1833	5	»	$86\frac{3}{4}$	$87\frac{1}{2}$	»		
Dito bij Hope . . .	4	»		$77\frac{7}{8}$			
Dito bij Stieglitz en C°.	4	»	$77\frac{1}{4}$	$77\frac{1}{2}$	»	$77\frac{3}{4}$	$77\frac{3}{4}$
Cert. te Hamburg . .	5	»		$90\frac{3}{4}$	»		
Inschrijving in Assignat.	6	»		$59\frac{3}{4}$	»		
Cert. van Dito . . .	6	»	$59\frac{5}{8}$		»		
POLEN, Certific. . . .	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		f			»		
Dito Dito . . . fl 500		»		120	»		
AMERIKA, Phil. Bank .	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën . .					»		

Oost., Met. 5 pc. $69\frac{5}{8}$, $70\frac{1}{8}$, $70\frac{1}{4}$; $2\frac{1}{2}$ pc. $36\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{4}$; Mexico 5 pc. $15\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56; Zigt Parijs $56\frac{3}{8}$; 2/m. Londen $11,87\frac{1}{2}$; Zigt Londen 11,95; 2/m. Hamburg $34\frac{15}{16}$; Zigt Hamburg $35\frac{1}{8}$; 3/m. Lissabon $40\frac{1}{2}$; 3/m. Porto $40\frac{1}{2}$; 2/m. Petersburg 1,82.

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 16 Sept. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. $39\frac{3}{8}$; 3 pc. —; $4\frac{1}{2}$ pc. $71\frac{1}{4}$; Spanje Ard. 5 pc. $8\frac{5}{16}$.

PARIJS, 16 Sept. Fr. 3 pc. 44,75; 4 pc. —; 5 pc. 69,25; 5 pc. N. 72,50; Schatk. 22,50; Bank-Act. 1650,—; Belg. 1840, 5 pc. 78; 1842, 5 pc. 79; $4\frac{1}{2}$ pc. —; $2\frac{1}{2}$ pc. —; Nap. 5 pc. 78,75; Spanje 3 pc. —; Piem. leen. 887,50; Rom. leen. $63\frac{1}{4}$.

LONDEN, 16 Sept. Cons. op tijd 86 a $86\frac{1}{8}$; Braz. 74 a 76; 1829/39 73 a 75; Ecuador $1\frac{7}{8}$ a $2\frac{1}{8}$; Ven. 14 a 16; Uitg. 4 a 5; Gren. 11 a 12; Uitg $2\frac{1}{8}$ a $2\frac{5}{8}$; Denem. 3 pc. 67 a 70; Holl. $2\frac{1}{2}$ pc. $44\frac{3}{4}$ a $45\frac{1}{4}$; id. 4 pc. $70\frac{1}{2}$ a 71; Mexico $16\frac{3}{8}$ a $16\frac{5}{8}$, Peru 29 a 31; Port. 4 pc. $21\frac{1}{2}$ a 22; 3 pc. $20\frac{1}{2}$ a 21; Rusl. 1822, 5 pc. 99 a 100; Spanje 5 pc. $11\frac{3}{4}$ a $12\frac{1}{4}$; id. 3 pc. $22\frac{3}{4}$ a $23\frac{1}{4}$; id. Passive $2\frac{7}{8}$ a 3.

WEENEN, 14 Sept. Met. 5 pc. $80\frac{1}{8}$; id. 3 pc. 50; Loten fl. 250, 88; id. fl. 500, 130.

BERLIJN, 16 Sept. Schuldbr. $3\frac{1}{2}$ pc. $73\frac{3}{4}$; Loten 87; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. $82\frac{1}{4}$; Pools. 4 pc. $65\frac{1}{2}$; Loten fl. 200, $91\frac{1}{2}$; id. fl. 300, 94; id. fl. 500, 67.

HAMBURG, 15 Sept. Rusl. Engels. leening $95\frac{3}{4}$, Cert. bij Stiegl. 4 pc. $77\frac{1}{4}$; Spanje, Ard. 5 pc. $7\frac{1}{2}$; id. Binnenl. 3 pc. 17.

FRANCFORT, 15 Sept. Met. 5 pc. 72; $2\frac{1}{2}$ pc. $37\frac{7}{8}$; Bank-Actien 1197; Darmst. Lot. fl. 50, $62\frac{1}{4}$; id. fl. 25, $20\frac{1}{4}$; Badensche Lot. fl. 50, 46; id. fl. 35, 25, Nassaus. fl. 25, $20\frac{1}{8}$, Holl. $2\frac{1}{2}$ pc $44\frac{3}{4}$; W. S. 4 pc. $68\frac{1}{2}$; Sijudic $3\frac{1}{2}$ pc. 68.

INGEZONDEN STUKKEN.

Een goede boom kan geene kwade vruchten voortbrengen. Dit waren de woorden van den Zaligmaker, die ons onder het lezen van het verslag van de vijfde Algemeene Vergadering van het Nederlandsch *Onderwijzers-Genootschap* te binnen kwamen. (1)

Reeds lang waren wij het gewoon, het tegenwoordige monopolie van onderwijs door de voorstanders te hooren verheffen. Beschaving had het te weeg gebragt, verlichting verspreid, christendom bevorderd, christelijke deugden vermeerderd, — wie telt al de voordeelen op, die, wij zeggen niet de wet van 1806, maar haar christelijk (?) beginsel heeft uitgewerkt?

Bedroevend, voorwaar! mag het genoemd worden, dat sommigen de teekenen des tijds voorbijzien, en er anderen zijn, die, al is het niet juist *om den broode* echter om andere redenen aan het tegenwoordige systeem vasthouden en de noodkreet aanheffen: ***Christelijk moet het onderwijs blijven: niet algemeen, dat is oppervlakkig; maar innig christelijk, zoo dat het de Nederlandsche jeugd leidt tot alle christelijke deugden. De tijdgeest maakt inbreuk op dien christelijken zin.*** (Feestrede van Prof. Hofstede de Groot)

Juist maakt de tijdgeest inbreuk op dien christelijken zin, op dien christelijken zin, die nu bestaat en zijn oorsprong nam uit het christelijk beginsel, dat sinds 1806 onze inrigtingen van onderwijs beheerscht. Wij zeggen het den Professor na: »het onderwijs moet niet algemeen, maar innig christelijk zijn," niet half Heidensch, maar innig, zuiver christelijk, — doch wil het zoo verre komen, wij hebben de onwrikbare overtuiging, dat dan eerst het tot hiertoe gevolgde christelijk beginsel zal moeten veranderd worden.

Waarom? Na eene meer dan veertigjarige ontwikkeling van dat beginsel draagt het vruchten, die zelfs door de monopoliemannen zijn opgemerkt. Zij zijn bitter.

Men oordeele uit het volgende:

»Nu was men genaderd," zegt het verslag van het *Ond. Gen.*, »tot een punt, hetwelk de algemeene aandacht bijzonder verdiende:

»Daar de toenemende armoede een verschijnsel is, dat in deze dagen de algemeene belangstelling gaande maakt, zoo worden de afdeelingen (van het *Gen.*) verzocht, door hare afgevaardigden de bij haar bestaande denkbeelden mede te deelen over de vraag: wat de onderwijzersstand in Nederland zou kunnen doen, om de ook in ons vaderland steeds toenemende armoede eenigermate tegen te gaan, ten einde die vraag met korte woorden in deze vergadering te kunnen beantwoorden en daarover dan verder te raadplegen."

Ten gevolge van dit verzoek hield de bedoelde beantwoording hoofdzakelijk in, dat van de drie *hoofdoorzaken* der armoede, gebrek aan kracht (bij ouden en zieken), gebrek aan werk en (*let wel!*) GEBREK AAN ZEDELIJKHEID, *het bekampen dezer laatste geheel lag op den weg des onderwijzers, door bevordering van de zedelijke en godsdienstige strekking van het onderwijs en door bestrijding van den sterken drank. Daarbij behooren zij de kinderen, aan hunne zorg toevertrouwd, te gewennen aan orde, zindelijkheid en werkzaamheid, dit laatste ook door inrigting van meer of min gymnastische speelplaatsen; voorts door werkscholen en eindelijk door de kinderen telkens opmerkzaam te maken op de zedelijke oorzaken der armoede:* »LUIHEID, SPEELZUCHT en DRONKENSCHAP."

De overweging dezer woorden, wij mogen het niet verzwijgen, zij smartte ons. Neen, neen! wij zullen niet onderzoeken, in hoe verre zij waarheid bevatten, — neen, wij zullen de herbergen en speelhuizen niet binnendringen om de godslasteringen op te zamelen, — neen, wij zullen de werkplaatsen niet opmerken, waar reeds de leerjongens eene taal spreken, die de kieschheid verbiedt te noemen, — neen, wij zullen de ongelukkige huisgezinnen voorbijgaan, waar ouders en kinderen van godsdienst noch deugd weten, — neen, wij durven het niet wagen eenen blik op den zedelijken toestand der lagere volksklasse te slaan. Maar wij vragen het ons zelven af, wij vragen het ook u af, lezer! hoe is het mogelijk, dat mannen, die eene *hoofdoorzaak van de toenemende armoede* in *gebrek aan zedelijkheid* gevonden hebben, nog *kunnen*, rondweg nog *durven* hechten aan het christelijk beginsel, dat voor dat gebrek aan zedelijkheid ten grondslag ligt. Veertig jaren lang heeft men volgens dat beginsel onderwezen, opgevoed, ontwikkeld, zoo het heet voor maatschappij en kerk gevormd, daarop gepocht, bijna een geheel menschengeslacht het burgerlijk leven ingeleid, en nu van dat geslacht te moeten zeggen dat er gebrek aan zedelijkheid bij bestaat, dat dit gebrek zich oplost in toenemende armoede, — groote God! wij beklagen hen, die er de slagtoffers van zijn, — wij beklagen hen, die er aan medegewerkt hebben om ze daartoe te brengen, — maar wij beklagen ook hen, die nog aan het monopolie en zijn christelijk beginsel vasthouden, de toenemende armoede, het gebrek aan zedelijkheid zien en hunne landgenooten door allerlei soort van loftuitingen letterlijk bedriegen. O christelijk beginsel, o christendom, o scholen die dat gekweekt hebt, o onderwijzers, die dat christelijk beginsel en dat christendom nog voorstaat en rondtast naar de middelen om de zedelijkheid te bevorderen, de armoede tegen te gaan, wij, neen wij oordeelen u niet, maar uwe eigene getuigenissen.

Wij maken hier ook geene gevolgtrekking voor onze kinderen, noch voor die van anderen, welke volgens dat beginsel, dat zoogenaamde christelijk beginsel, onderwezen worden. Wij proeven slechts van de vrucht, die ons is aangeboden, van de veertigjarige vrucht, die in het oog van velen nog zoo schoon is.

Boven beweerden wij dat het onderwijs christelijk moet zijn, maar dat het tot nu gevolgde christelijk beginsel, dat tot onzedelijkheid, armoede,............ leidt, veranderd moet worden. Naar ons inzien zal men daar niet gelukkig in kunnen slagen, zal men geene goede vruchten van het onderwijs kunnen erlangen, dan door eene *volstrekte afscheiding der scholen*, zoodat de Protestant in de gelegenheid zij, zijne kinderen een goed uitsluitend protestantsch, de Katholijk een goed uitsluitend katholijk onderwijs te doen verkrijgen. Men moge dit noemen hoe men wil: *tijdgeest*, sloopende, doodende en vernietigende tijdgeest b. v., heel wel! wij zien in de gemengde scholen met hun zoogenaamd algemeen christelijk beginsel niets meer of minder dan de pesten van iedere christelijke maatschappij, de kweekplaatsen van heidensche wetenschap en wij voorspellen, dat de goede zeden niet eer bevorderd, de toenemende armoede door den troost der godsdienst, die toch alleen de *ware* zedelijkheid kan aankweeken, zal gelenigd worden, voor men het zoogenaamde christelijk beginsel, nu heerschende, uit onze inrigtingen van onderwijs zal gebannen hebben. Wij maken er den Christen, den Protestant, den Katholijk, den vriend der lijdende menschheid, die noch op loftuitingen, noch op rang en personen, maar op *daden* en *vruchten* let, aandachtig op. Wij moesten spreken uit gevoel van pligt en noodzakelijkheid.

(1) Zie de *Wekker* 5e Jaargang N°. 37.

LAATSTE BERIGTEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Maandag 18 *September.*

Voorzitter Jhr. *W. Boreel van Hogelanden.*

Ten 11¼ ure werd de gewone vergadering der Kamer geopend en de notulen der laatstgehouden zitting gelesen en goedgekeurd. De voorzitter geeft kennis dat is ingekomen eene missive van den heer de Backer, afgevaardigde uit de provincie Zeeland, waarbij deze, uit hoofde van den voortdurenden ongunstigen toestand zijner gezondheid, zijn ontslag als lid der Kamer indient, als vermeende hij door dien toestand verhinderd om de werkzaamheden en pligten aan het lidmaatschap der Kamer, vooral in deze gewigtige oogenblikken verbonden, naar eisch te vervullen. — Aangenomen voor kennisgeving en besloten van die missive kennis te geven aan den minister van binnenlandsche zaken.

Er zijn ingekomen 15 missives van de Eerste Kamer, houdende kennisgeving van door haar aangenomen wetsontwerpen, waarmede de 12 nopens de herziening der Grondwet. — Aangenomen voor kennisgeving.

Wordt voorlezing gedaan van het ingekomen Koninklijk besluit van 8 dezer, tot toevoeging aan de Tweede Kamer van 58 buitengewone leden, opdat de Tweede Kamer *in dubbelen getale*, zou kunnen beraadslagen over de wetten tot Herziening der Grondwet.

Naar aanleiding van dat koninklijk besluit, hebben de 43 *buitengewóne* leden hunne geloofsbrieven aan de Kamer ingezonden en benoemt de voorzitter, naar aanleiding van art. 2 van het reglement van orde, twee commissiën tot onderzoek dier geloofsbrieven, en wel de eene voor de provinciën Noord- en Zuid-Holland en Zeeland; de tweede voor de overige provinciën. Die commissiën zijn aldus zamengesteld: de *eerste* uit de heeren: Cost Jordens, Anemaet, van Riemsdijk, van Leeuwen en van Panhuys; de *tweede* uit de Heeren: Van Rijckevorsel, Gouverneur, de Man, Lijcklama en Nap.

Daar dit onderzoek nog al eenigen tijd zal vorderen, wordt, op voorstel van den president, besloten, om de Vergadering te schorsen tot één ure.

(Reeds heden morgen hebben meest alle de buitengewone leden der Dubbelde Kamer den gevorderden eed in handen des Konings afgelegd.)

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.